

La novíssima narrativa catalana a la nostra Il·lervavònia

El donzell Cristòfor Despuig (Tortosa, 1510-1567) va ser l'autor de *Los Col·loquis de la insigne ciutat de Tortosa*, l'obra narrativa més transcendent en llengua catalana d'època renaixentista. Venceslau Ayguals d'Izco (Vinaròs, 1801 - Madrid, 1873) i Antoni Altadill (Tortosa, 1828 - Barcelona, 1880) van ser autors veritablement prolífics i ben significatius quant a la prosa de ficció del segle XIX, tot i que la seua llengua literària no era la vernacle. Jesús Moncada (Mequinensa, 1941 - Barcelona, 2005) i Sebastià Juan Arbó (la Ràpita, 1902 - Barcelona, 1984) van esdevindre els mestres retratistes del tram baix de l'Ebre, quan entra en territori de llengua perseguïda judicialment in saecula saeculorum. L'excelsa obra en l'àmbit de la narrativa curta de Manuel Pérez Bonfill (Tortosa, 1926-2017) n'és un altre exemple ben gratificant. Malgrat aquestes aportacions força importants a les nostres lletres, no hi havia hagut una tradició narrativa de ficció ben arrelada a casa nostra.

Nogensmenys, al tombant de la centúria passada i inicis de l'actual varen sorgir un seguit d'autors que van aconseguir llaurar un univers narratiu de notable interès en gèneres diversos. Es tracta d'autors de procedència tant rural com urbana, així com d'arreu del vast territori que ocupava l'antiga Il·lervavònia, cruïlla de la catalanitat. Els més veterans i coneguts, com Carme Meix (Gandesa, 1937), Francesca Aliern (Xerta, 1943) i Andreu Carranza (Ascó, 1957), encapçalen una llista ja prou extensa amb autors ja consolidats, alguns dels quals, amb guardons rellevants, com Jesús M. Tibau (Cornudella de Montsant), Miquel Reverté (la Ràpita), Miquel Esteve (Móra la nova), Josep Gironès (la Fatarella), Yannick Garcia i Rafel Duran (Amposta); Cinta Arasa (Jesús), Valer Gisbert (Aldover), Montse Banegas (Flix), Lluís Rajadell (Vall-de-roures), Marta Montblanc (Besit), Fede Cortés i Xavier Rull (Falset), Marta Rojals (la Palma d'Ebre), Joan Roca i Jordi Gilabert (Deltebre), Mercè Falcó (Xerta),

Silvia Mayans i Elena Solé (Arnes), Núria Morera (Benissanet), Laia Beltran (Ulldecona), Pilar Romeva (Riba-roja d'Ebre), Miquel Bort (Alcanar); els senients Joan Todó, Emili Gil i Marta Tena; o els tortosins Estrella Ramon, Jordi Pijoan i Fàtima Beltran.

“Ens trobem davant d'una empenta generacional molt positiva, que pot canviar les estructures literàries actuals. Són veus juveníssimes, algunes de les quals ja han aconseguit obrir-se el camí en editorials barcelonines”

La consolidació de premis literaris de narrativa com el Ribera d'Ebre de Vinebre, el Vila d'Ascó, el Vila de l'Ametlla de Mar, el Sebastià Juan Arbó de la Ràpita o el Ciutat d'Amposta han estat ben determinants quant a la promoció d'aquesta important generació d'autors i d'auto-

res territorials.

Durant els darrers pocs anys, i ja en terra adobada, s'ha visualitzat un esclat ben considerable que ens ha sorprès gratament, que ha permès incloure tot un seguit de noves veus narratives amb persones nascudes a partir de la dècada de 1990 o, fins i tot, ja al tercer mil·lenni de l'era actual: els ampostins Maria Climent, Susanna Lizàrraga i Roger Limbos; Jaume Arasa (Tortosa), Laia Viñas (Xerta), Cinta Farnós (el Perelló), Àngela Aubanell (Gandesa) i Clàudia Pellisé (Tivissa), guanyadora recent del Vila d'Ascó, entre altres.

Ens trobem davant d'una empenta generacional molt positiva, que pot canviar les estructures literàries actuals. Són veus juveníssimes, algunes de les quals ja han aconseguit obrir-se el camí en editorials barcelonines que han difós les seues obres a bastament. Molt important, en general han fugit de retrats localistes amb l'intent d'arribar al màxim de públic possible mitjançant unes històries situades en indrets gens propers geogràficament. Altres

Emigdi Subirats
cronista cultural

han usat el parlar local com a manera de projecció de la seua creació, una aposta agosarada que s'ha d'usar amb molta cura. Ens han ofert tota una amalgama de gèneres, des de la novel·la negra fins a la juvenil, passant per històries amb retrats humans vora el riu. Alguns han aconseguit premis, altres han sigut mediàtics, tots i totes s'han realçat pel camí de l'escriptura.

Probablement ens trobem davant d'un relleu generacional, com si el fet d'haver estat reclosos (o parcialment) durant tants mesos hagués donat vida a la Generació literària de la covid-19. La seua obra ja està sent ben fructífera.